

BHP w przedsiębiorstwach budowlanych na przykładzie województwa warmińsko-mazurskiego

Dr inż. Piotr Bogacz, dr inż. Jacek Zabielski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

1. Wprowadzenie

Budownictwo jest sektorem gospodarki najbardziej narażonym na wypadki przy pracy. Główną ich przyczyną jest nieznanostwo lub niestosowanie się do zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, brak nadzoru nad pracownikami, niezapewnienie im odpowiednich do wykonywanej pracy środków ochrony indywidualnej oraz zwykłe niedbalstwo. Robotnicy budowlani nie zdają sobie sprawy z konsekwencji naruszania tych przepisów, są pozabawieni wyobraźni. Niejednokrotnie wynika to z braku szkoleń dotyczących bhp, ponieważ pracodawcy na każdym kroku szukają oszczędności. Wielokrotnie w celu zredukowania kosztów nie zapewnia się pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej i zbiorowej, narażając ich zdrowie i życie.

Każdego roku w wypadkach na placach budów traci życie ponad 100 osób. Na całym świecie robotnicy budowlani giną trzy razy częściej i odnoszą urazy dwa razy częściej niż pracownicy innych zawodów.

Ponad 99% firm budowlanych w Polsce to małe i średnie przedsiębiorstwa, w których jest największy problem z przestrzeganiem przepisów BHP. Co roku prowadzone są różnego rodzaju kampanie mające na celu kontrole miejsc pracy, koncentrujące się na przestrzeganiu przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Sprawdzane jest między innymi stosowanie środków ochrony indywidualnej, odpowiedniego wyposażenia miejsc pracy i wiedzy pracowników na temat BHP.

Wykonywanie robót budowlanych wiąże się z narażeniem pracowników na oddziaływanie, zarówno czynników niebezpiecznych, jak i szkodliwych oraz uciążliwych. Stwarza to wiele potencjalnych możliwości występowania bardzo groźnych wypadków prowadzących do śmierci lub kalectwa. Wymaga więc stosowania, na co dzień, obostrzonych wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy.

Do czynników niebezpiecznych powodujących najczęściej urazy u pracowników budowlanych należą przede wszystkim [1]:

- czynniki mechaniczne (ruchome, a głównie wirujące,

części maszyn i innych urządzeń oraz narzędzia; poruszające się środki transportu; ostre wystające elementy; spadające przedmioty),

- prąd elektryczny,
- wybuch różnych urządzeń i instalacji ciśnieniowych.

Do podstawowych czynników szkodliwych, które mogą występować na budowie należą:

- czynniki fizyczne (hałas, drgania mechaniczne, niska temperatura, wysoka wilgotność powietrza, nieprawidłowe oświetlenie),
- czynniki chemiczne (środki do impregnacji drewna, rozpuszczalniki, dymy asfaltów, pyły).

Najczęściej występujące przy robotach budowlanych czynniki uciążliwe to:

- podnoszenie i przenoszenie ciężarów,
- wymuszona pozycja ciała,
- stres.

2. Aktualny stan prawny dotyczący BHP w przedsiębiorstwach budowlanych

Zasady zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy podczas robót budowlanych reguluje głównie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny prac podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003, nr 47, poz. 401) oraz Obwieszczenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2003 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny prac (Dz.U. 2003 nr 169 poz. 1650). Przepisy dotyczące praw i obowiązków uczestników procesu budowlanego odnoszące się do bezpieczeństwa pracy reguluje Ustawa Kodeks pracy, z dnia 26 czerwca 1974 r. (tekst jednolity Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1502) oraz Ustawa Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (tekst jednolity Dz.U. 2013 poz. 1409 z późn. zm.). Obowiązki realizatorów inwestycji, jeżeli są pracodawcami, regulują przepisy kodeksu pracy i przepisy wykonawcze.

Dotyczą one głównie przedsiębiorstw budowlanych. Natomiast prawo budowlane określa w sposób szczegółowy zadania inwestorów, projektantów, kierowników budów i inspektorów nadzoru budowlanego. Na budowie podmiotem mającym istotny wpływ na bezpieczeństwo i ochronę zdrowia jest przedsiębiorca budowlany, reprezentowany, w myśl prawa budowlanego, przez kierownika budowy, który wg kodeksu pracy jest osobą kierującą pracownikami. Obydwa te akty prawne nakładają na kierownika budowy różne obowiązki, także w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Pracodawca, stosownie do art. 15 i 207 k.p., ma zapewnić pracownikom bezpieczne i higieniczne warunki pracy, a w szczególności ma obowiązek [2]:

- organizować pracę w sposób zapewniający bezpieczeństwo i ochronę zdrowia podwładnym (pracownikom, osobom fizycznym wykonującym pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, studentom i uczniom niebędącym pracownikami, a odbywającym zajęcia na terenie zakładu pracy, a także innym osobom wykonującym prace na budowie),
- zapewnić przestrzeganie w przedsiębiorstwie przepisów i zasad bhp, wydawać polecenia usuwania zagrożeń i kontrolować wykonanie tych poleceń;
- zapewnić wykonanie poleceń, nakazów, wystąpień i decyzji organów nadzoru nad warunkami pracy, czyli:
 - Państwowej Inspekcji Pracy,
 - Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
 - Urzędu Dozoru Technicznego,
 - Państwowej Straży Pożarnej;
- zapewnić wykonanie zaleceń społecznego inspektora pracy, działającego na podstawie odrębnej ustawy;
- odbyć szkolenie w dziedzinie bhp (art. 237³ §2¹ k.p.), znać przepisy o ochronie pracy, w tym przepisy i zasady bhp oraz przeszkolić w tym zakresie osoby kierujące pracownikami, jak i samych pracowników;
- informować pracowników o ryzyku zawodowym na danym stanowisku pracy oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
- dostarczyć pracownikom nieodpłatnie środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed działaniem czynników niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia, np. kaski ochronne, okulary ochronne, ochronniki słuchu, środki ochrony dróg oddechowych, odzież i obuwie ochronne (np. dla spawaczy);
- dostarczyć pracownikom na budowie, nieodpłatnie, odzież i obuwie robocze.

Gdy na budowie roboty jednocześnie wykonują pracownicy zatrudnieni przez różnych pracodawców, pracodawcy ci mają obowiązek:

- współpracować ze sobą,
- wyznaczyć koordynatora sprawującego nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy wszystkich pracowników pracujących w danym miejscu,
- ustalić zasady postępowania w przypadku wystąpienia zagrożeń dla zdrowia lub życia pracowników.

Ustanowienie koordynatora nie zwalnia poszczególnych pracodawców od odpowiedzialności za bezpieczeństwo swoich pracowników. Na potrzebę ustanowienia koordynatorów ds. bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, i to niezależnie od tego, ilu pracodawców realizuje budowę, zwraca uwagę dyrektywa nr 92/57.

Pracodawca ma także obowiązek, w terminie 30 dni od rozpoczęcia robót, zawiadomić na piśmie właściwego inspektora pracy i inspektora sanitarnego o miejscu i rodzaju prowadzonych robót. Na wielu krótko trwających budowach obecność inspektora pracy jest praktycznie niemożliwa.

Obowiązki nałożone na pracodawcę w praktyce realizuje osoba kierująca pracownikami, czyli kierownik budowy lub kierownik robót. Obowiązki nałożone na osobę kierującą pracownikami sformułowane są szczegółowo w art. 212 k.p.

Inwestor, jako przyszły pracodawca, stosownie do wymagań art. 213 k.p. obowiązany jest zapewnić, aby budowa lub przebudowa obiektu budowlanego, w którym przewiduje się pomieszczenia pracy, była wykonywana na podstawie projektów uwzględniających wymagania bhp, pozytywnie zaopiniowanych przez uprawnionych rzeczoznawców. Również przebudowa obiektu budowlanego powinna uwzględniać poprawę warunków pracy. Na właściwe przygotowanie do bezpiecznej realizacji inwestycji kładzie nacisk art. 18 Prawa budowlanego, który zobowiązuje inwestora m.in. do zorganizowania procesu budowy, z uwzględnieniem zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a w szczególności, m.in. do zapewnienia opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Dyrektywa 92/57 w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (...) na budowach, stawia ostrzejsze wymagania niż Prawo budowlane i zwraca uwagę na konieczność poprawy koordynacji działań różnych zespołów, zarówno na etapie przygotowania inwestycji, jak i podczas jej realizacji oraz zobowiązuje inwestora do wyznaczenia (zgodnie z art. 3 (1) dyrektywy) „koordynatora do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na etapie przygotowania inwestycji” oraz co najmniej jednego „koordynatora do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na etapie realizacji inwestycji” na budowach, na których wykonywane są prace szczególnie niebezpieczne.

W przypadkach określonych w przepisach obligatoryjnie lub, gdy uzna to za stosowne, inwestor powołuje inspektora nadzoru budowlanego [3]. Jego obowiązki w zakresie nadzoru nad sprawami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia nie są określone wyraźnie w art. 25 Prawo budowlane i dają możliwość interpretacji, że obowiązek kontroli zgodności realizacji budowy m.in. z „przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej” (pkt 1, art. 25) dotyczy także spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Tym bardziej że art. 26, pkt 1 Prawo budowlane uprawnia inspektora nadzoru do wydawania kierownikowi budowy lub kierownikowi robót, wpisem do dziennika budowy, polecenia „usunięcia nieprawidłowości lub zagrożeń”.

Obowiązki i uprawnienia projektanta sformułowane są w art. 20 i 21 Prawo budowlane. Projektant ma obowiązek zapewnić, w razie potrzeby, udział w opracowaniu projektu osób (...) i skoordynować opracowania projektowe, wykonane przez te osoby, w celu zapewnienia uwzględnienia „zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w procesie budowy...” (art. 20, ust. 1, pkt 1a).

Ponadto projektant ma obowiązek sporządzić informację dotyczącą bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, ze względu na specyfikę obiektu budowlanego, która jest uwzględniana w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, opracowywanym na polecenie inwestora lub kierownika budowy albo sporządzanym osobiście przez kierownika budowy. Projektant ma również obowiązek uzyskania wymaganych opinii i uzgodnień, m.in. w zakresie bhp, o których mówi k.p. Projektant ma również szerokie uprawnienia (art. 21, pkt 2a), może żądać, wpisem do dziennika budowy, wstrzymania robót budowlanych w razie stwierdzenia możliwości powstania zagrożenia. A więc nie tylko w przypadku stwierdzenia zagrożenia, ale już w przypadku stwierdzenia możliwości jego powstania. Tak więc uprawnienia projektanta w tym zakresie są większe niż uprawnienia inspektora nadzoru inwestorskiego.

Obowiązki kierownika budowy. Wśród licznych obowiązków kierownika budowy znajdują się także obowiązki zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Poza wymienionym wyżej obowiązkiem sporządzenia lub zapewnienia sporządzenia planu bioz, w oparciu o sporządzoną przez projektanta informację, kierownik budowy ma m.in. również obowiązek:

- zorganizowania i prowadzenia budowy w sposób zgodny z (...) przepisami bhp,
- koordynowania realizacji zadań zapobiegających zagrożeniom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia:
- przy opracowywaniu technicznych lub organizacyjnych założeń planowanych robót budowlanych lub ich poszczególnych etapów, które mają być prowadzone jednocześnie lub kolejno,
- przy planowaniu czasu wymaganego do zakończenia robót budowlanych lub ich poszczególnych etapów (wg brzmienia art. 22, pkt 3a Prawo budowlane),
- koordynowania działań zapewniających przestrzeganie, podczas wykonywania robót, „zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zawartych w przepisach” oraz w planie bioz (art. 22, pkt 3b Prawo budowlane),
- wprowadzania niezbędnych zmian w informacji oraz w planie bioz, wynikających z postępu wykonywanych robót budowlanych (art. 22, pkt 3c).

3. Sytuacja na rynku budowlanym związana z przestrzeganiem przepisów BHP wg kontroli państwowej inspekcji pracy [3]

Każdego roku Okręgowa Inspekcja Pracy kontroluje place budów. Kontrolą objęte są roboty realizowane na wysokości, prace ziemne, a także roboty rozbiórkowe

i remontowe. Kontrole wykazują wiele nieprawidłowości powodujących zagrożenie bezpieczeństwa pracowników oraz osób postronnych.

Z analizy dokumentacji pokontrolnych PIP wynika, że najistotniejsze nieprawidłowości stwierdzone na placach budów to brak zabezpieczeń przed upadkiem z wysokości, nieprawidłowe rusztowania. We wszystkich wypadkach rusztowania, z których wykonywane były prace, nie miały pomostów prawidłowo zabezpieczonych barierkami, pomosty miały nieprawidłową szerokość, stojaki rusztowania posadwiono bezpośrednio na nieutwardzonym gruncie. Ponadto stwierdzono brak lub niestosowanie przez pracowników środków ochrony indywidualnej, brak poręczy, daszków ochronnych lub wyznaczenia i zabezpieczenia strefy niebezpiecznej. Pracodawcy za najbardziej istotne przyczyny występowania nieprawidłowości uważają dużą i często nieuczciwą konkurencję na rynku budowlanym, co w konsekwencji wpływa na obniżenie cen przetargowych wykonywanych prac budowlanych, oraz skracanie czasu ich realizacji. Zmusza to firmy do ograniczenia ponoszonych kosztów, w tym związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy. Duża rotacja w zatrudnieniu skutkuje tym, że zatrudniani są niedoświadczeni pracownicy, którzy nie posiadają odpowiednich kwalifikacji. Ponadto pracodawcy w celu zapewnienia sobie zysków ograniczają w pierwszej kolejności wydatki na bezpieczeństwo i higienę pracy. Przejawia się to brakiem środków ochrony na budowie, używaniem starego i niesprawnego sprzętu, złymi warunkami higieniczno-sanitarnymi, ograniczeniem lub brakiem wymaganych przeglądów, pomiarów itp.

Kontrole wykazały niezadowolający stan bezpieczeństwa przy wykonywaniu robót budowlanych, pomimo prowadzenia ich pod nadzorem osób posiadających uprawnienia budowlane. Niepokojące jest zjawisko niestosowania środków ochrony przez pracowników. Robotnicy niestosujący środków ochrony (dotyczy to wszystkich ich rodzajów) twierdzą, że przeszkadzają im w pracy, są niewygodne. Pracodawcy i osoby kierujące przedsięwzięciami nie potrafią sobie radzić z tym zjawiskiem.

W wielu przypadkach prowadzenia robót na zamkniętych lub ograniczonych odcinkach czynnego ruchu drogowego nie zainstalowano lub nieodpowiednio rozmieszczono znaki drogowe zgodnie z zatwierdzonym projektem, co stwarzało zagrożenia o charakterze publicznym. Wiele nieprawidłowości było związanych z zabezpieczeniem stanowisk pracy na wysokości i dojść do nich. Zdarza się, że rusztowania są montowane przez osoby bez wymaganych uprawnień (problem ten dotyczy głównie małych zakładów). W kontrolowanych przedsiębiorstwach zajmujących się robotami budowlanymi pracodawcy nie dokonują prawidłowej oceny ryzyka zawodowego, pomimo że uregulowania prawne w tym zakresie są od paru lat jednoznaczne. Stwierdzono dopuszczanie do pracy pracowników bez badań lekarskich profilaktycznych oraz bez odpowiedniego przeszkolenia

z zakresu bhp (wstępnego ogólnego i wstępnego stanowiskowego).

W opinii inspektorów pracy przyczyn należy upatrywać przede wszystkim w:

- niewłaściwej organizacji i koordynacji robót wykonywanych na budowie;
- błędach w zakresie opracowania i stosowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz instrukcji bezpiecznego wykonywania robót;
- dążeniu wykonawcy do dotrzymania terminu realizacji inwestycji „za wszelką cenę”, w tym również kosztem świadomego naruszenia obowiązujących przepisów prawa;
- brak nawyku bezpiecznej pracy i tolerowaniu odstępstw od zasad bhp przez osoby pełniące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie;
- obarczaniu kierowników budów coraz większą ilością obowiązków, przy jednoczesnym prowadzeniu kilku budów i zmniejszeniu personelu kadry pomocniczej, co skutkuje brakiem skutecznego i prawidłowego nadzoru nad pracownikami.

W ocenie inspektorów pracy pod względem warunków pracy lepiej prezentują się duże przedsiębiorstwa budowlane o dobrej kondycji finansowej z personelem o wysokich kwalifikacjach i z właściwą organizacją pracy (często z wdrożonym systemem zarządzania bezpieczeństwem), inwestujące w nowoczesny sprzęt i technologie. Kontrole w przedsiębiorstwach wykazują poprawę i dążenia w kierunku usunięcia nieprawidłowości.

Województwo warmińsko-mazurskie charakteryzuje się dużą wypadkowością w budownictwie. W roku 2014 poszkodowanych w wypadkach przy pracy w branży budowlanej było aż 193 osób z tego 1 wypadek ciężki. Z liczby poszkodowanych w wypadkach ogółem zdecydowana większość była niezdolna do pracy przez ponad 21 dni. Stan liczbowy poszkodowanych w wypadkach przy pracy w budownictwie przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Poszkodowani w wypadkach przy pracy w budownictwie w roku 2014

Poszkodowani w wypadkach przy pracy	Liczba wypadków
Ogólna liczba wypadków przy pracy	193
W wypadkach śmiertelnych	-
W wypadkach ciężkich	1
W wypadkach lżejszych	192
Z liczby ogółem w wypadkach powodujących niezdolność do pracy 1–3 dni	3
Z liczby ogółem w wypadkach powodujących niezdolność do pracy 4–20 dni	61
Z liczby ogółem w wypadkach powodujących niezdolność do pracy 21 dni i więcej	129

Źródło: Rocznik Statystyczny województwa warmińsko-mazurskiego 2015, [10]

Wydarzeniami powodującymi urazy dominuje uderzenie w nieruchomy obiekt (51 osoby) lub obiekt w ruchu (57 osoby). Zwraca uwagę duża liczba wypadków spowodowanych kontaktem z ostrym przedmiotem (33 wypadki) oraz duże obciążenie psychiczne lub fizyczne (23 wypadki). Szczegółowe zestawienie wypadków w budownictwie przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Wydarzenia powodujące urazy w budownictwie w roku 2011

Wydarzenia powodujące urazy	Liczba wypadków przy pracy w budownictwie
Ogólna liczba wypadków powodujących urazy	193
Kontakt z prądem elektrycznym	1
Zakopanie	3
Uderzenie w nieruchomy obiekt	51
Uderzenie w obiekt w ruchu	57
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym	33
Uwięzienie, zmiżdżenie	8
Obciążenie psychiczne lub fizyczne	23
Pozostałe	17

Rocznik Statystyczny województwa warmińsko-mazurskiego 2015, [10]

Według danych statystycznych główną przyczyną wypadków przy pracy w budownictwie jest nieprawidłowe zachowanie się pracownika. Kontrola budów przeprowadzone przez OIP stwierdza częsty brak kadry kierowniczej na budowie. Powoduje to samowolne zachowania pracowników skutkujące niskim poziomem wykonywanych usług oraz nie przestrzeganiem elementarnych zasad BHP na placu budowy. Szczegółowe zestawienie danych dotyczących przyczyn wypadków przy pracy w budownictwie w województwie warmińsko-mazurskim przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3. Przyczyny wypadków przy pracy w budownictwie w roku 2014

Przyczyny wypadków przy pracy	Liczba wypadków
Ogólna liczba wypadków przy pracy	386
Niewłaściwy stan czynnika materialnego	20
Niewłaściwa ogólna organizacja pracy	17
Niewłaściwa organizacja stanowiska pracy	20
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym przez pracownika	28
Nieużywanie sprzętu ochronnego przez pracownika	8
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika	18
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika	8
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika	240
Inne	27

Źródło: Rocznik Statystyczny województwa warmińsko-mazurskiego 2015, [10]

4. Podsumowanie

Podsumowując spostrzeżenia z obecnej sytuacji na rynku budowlanym i z lat ubiegłych, widać, że problem bezpieczeństwa i higieny pracy jest cały czas aktualny i bardzo ważny. Prowadzone od lat kontrole budów wskazują na powtarzające się zagrożenia wynikające z pracy na wadliwie skonstruowanych i posadowionych rusztowaniach, prowadzenia robót na wysokości bez odpowiedniego zabezpieczenia pracowników przed upadkiem, prowizorycznie wykonanych instalacji elektrycznych.

Główną przyczyną złych warunków pracy w tej dziedzinie gospodarki jest to, że zdecydowana większość budów prowadzona jest przez małe zakłady budowlane, nie dysponujące odpowiednim potencjałem sprzętowym oraz wykwalifikowaną kadrą pracowników. Powszechne jest lekceważenie przepisów, zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. Pracodawcy w celu zapewnienia sobie zysków ograniczają w pierwszej kolejności wydatki na bezpieczeństwo i higienę pracy.

Po zdecydowanych kontrolach inspektorów pracy stwierdzono likwidację wielu z tych nieprawidłowości. Usunięcie zagrożeń nie zapewnia jednak trwałej poprawy warunków pracy, gdyż ujawnione wcześniej problemy pojawiają się ponownie na innej budowie prowadzonej przez tego samego pracodawcę. Pozytywne skutki w sferze warunków pracy odnotowuje się w specjalistycznych, dużych przedsiębiorstwach budowlanych o dobrej kondycji finansowej, gdzie stosowany jest nowoczesny sprzęt i rozwiązania technologiczne, ale tam z kolei nadmierne zwiększenie efektywności powoduje

brak prawidłowej organizacji pracy i nadzoru. Częste kontrole, bezpośrednie kontakty inspektorów pracy z pracodawcami, wymuszenie natychmiastowych działań w kierunku usunięcia nieprawidłowości, a zwłaszcza zastosowane środki prawne, najlepiej uświadamiają wykonawcom zagrożenia występujące w budownictwie i przyczyniają się do ograniczenia liczby zdarzeń wypadkowych. Jednak wysokie kary nie rozwiążą problemu. Bardzo ważną sprawą jest zmiana mentalności, nastawienia do bezpieczeństwa pracy nie tylko pracodawców, ale także pracowników.

BIBLIOGRAFIA

- [1] Budownictwo –Wymagania bezpieczeństwa pracy – Zygmunt Wiczorek PIP
- [2] Kodeks pracy, ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. (tekst jednolity Dz.U. 2014 nr 0 poz. 1502)
- [3] Ustawa Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (tekst jednolity Dz.U. 2013 poz. 1409 z późn. zm. z późn. zm.)
- [4] Sprawozdanie okręgowego inspektora pracy z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2015 r.
- [5] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny prac podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003, nr 47, poz. 401)
- [6] Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy
- [7] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz.U nr 120, poz. 1126)
- [8] Dyrektywa Rady 92/57 EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. dotycząca wdrożenia minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach
- [9] Informacje z Centralnego Instytutu ochrony pracy – Państwowy instytut badawczy
- [10] Rocznik Statystyczny województwa warmińsko-mazurskiego 2015

FAKRO Budowlaną Marką Roku 2016

23 czerwca 2016 r. w Venecia Palace w Michałowicach k. Warszawy odbyła się Gala Wręczenia Nagród Budowlana Marka Roku i Champion Roku 2016. Wśród licznie zgromadzonych gości znaleźli się przedstawiciele producentów materiałów budowlanych, organizacji zrzeszających wykonawców, stowarzyszeń branżowych i partnerów biznesowych.

Marka FAKRO została nagrodzona 4 razy w następujących kategoriach: okna dachowe (dwukrotnie), marka przyjazna fachowcom, rolety/żaluzje zewnętrzne.

Ranking Budowlana Marka Roku od 12 edycji wyłania najlepsze marki materiałów budowlanych w Polsce. W tegorocznej edycji wzięła udział rekordowa liczba firm. Przedsięwzięcie badawcze ma ogromny zasięg i niezależny charakter. FAKRO otrzymało 4 zaszczytne nagrody:

- Złoty Champion Roku 2016 w kategorii Okna Dachowe
- Złota Budowlana Marka Roku 2016 w kategorii Okna Dachowe

- Brązowa Budowlana Marka Roku 2016 w kategorii Marka Przyjazna Fachowcom
- Wyróżnienie w kategorii Rolety/Żaluzje Zewnętrzne

Budowlana Marka Roku, to nagroda szczególna, przyznawana przez wykonawców, a więc naszych najważniejszych Partnerów biznesowych. Okno dachowe nawet najwyższej jakości nie spełni swoich podstawowych zadań jeżeli będzie źle zamontowane. Rola wykonawcy w procesie sprzedaży produktu FAKRO jest ogromna, dlatego to wyróżnienie jest dla nas tak ważne. Budowlana Marka Roku pozwala śledzić firmie FAKRO trendy i preferencje wykonawców, które są dla nas bardzo pozytywne. Wykonawcy cenią sobie markę FAKRO, wysoko oceniają produkty FAKRO oraz poziom obsługi naszego serwisu. To mobilizuje nas do dalszego rozwoju – szeroko i z dumą komentuje Janusz Komurkiewicz, członek Zarządu, który podczas czwartkowej gali odebrał nagrody.